

Çeviri: BERRAK GÖÇER

3. BASKI

ROALD DAHL

ANLAŞILDI,
TAMAM

UÇANLARLA VE
UÇUŞLARLA İLGİLİ
ON HİKAYE

♥ can
modern

ROALD DAHL

ANLAŞILDI, TAMAM

UÇANLARLA VE UÇUŞLARLA
İLGİLİ DOKUZ HİKÂYE

Can Modern

Anlaşıldı, Tamam: Uçanlarla ve Uçuşlarla İlgili On Hikâye, Roald Dahl

İngilizce aslından çeviren: Berrak Göçer

Over to You: Ten Stories of Flyers and Flying

Bu kitap ilk olarak 1946 yılında Reynal & Hitchcock tarafından yayımlanmıştır.

Bu çeviride kaynak alınan kitap: Penguin Books, 2010.

© 1945, 1946, Roald Dahl Nominee Ltd.

© 2020, Can Sanat Yayınları A.ř.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2020

3. basım: Temmuz 2024, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: řirin Etik

Düzeltilti: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık
San. Tic. Ltd. řti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul
Sertifika No: 52098

ISBN 978-975-07-4193-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.ř.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ROALD DAHL

ANLAŞILDI, TAMAM

UÇANLARLA VE UÇUŞLARLA
İLGİLİ DOKUZ HİKÂYE

ÖYKÜ

İngilizce aslından çeviren

Berrak Göçer

Roald Dahl'ın Can Yayınları'ndaki diğerk kitapları:

Oswald Amcam, 1991

Öptüm Seni, 1997

Senin Gibi Biri, 1998

Şeker Henry'nin İnanılmaz Öyküsü, 1999

Çocuk kitapları:

Charlie'nin Çikolata Fabrikası, 1989

Charlie'nin Büyük Cam Asansörü,
1991

Dev Şeftali, 1998

Bay ve Bayan Kıl, 2007

Büyülü Parmak, 2007

Cadılar, 2007

Dünya Şampiyonu Danny, 2007

George'un Harika İlacı, 2007

Kaplumbağa, 2007

Yaman Tilki, 2007

Zürafa, Peli ve Ben, 2007

Matilda, 2007

Koca Sevimli Dev, 2008

Küçük Adam Büyürken, 2011

Tek Başına, 2011

İrikyım Timsah, 2014

Benek Tozu ve Diğerk Müthiş Sırlar,
2016

ROALD DAHL, 1916'da Galler'de Norveçli bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Eğitimini İngiltere'de tamamladıktan sonra Afrika'da Shell firması için çalışmaya başladı. İkinci Dünya Savaşı'nda RAF savaş uçaklarında pilotluk yaparken, başından aldığı ağır bir darbe sonucu ordudan ayrıldı ve ABD'ye gitti. Burada İngiltere için diplomatlık ve istihbaratçılık yaptı. 1942'de yazdığı ilk öyküsü "A Piece of Cake"te de (Çocuk Oyuncağı), 1943'te yayımlanan ilk çocuk kitabı *The Gremlins*'de de (Cinler) pilotluk günlerini yazdı. Özellikle *Charlie'nin Çikolata Fabrikası* ve *Matilda* gibi çocuk kitaplarıyla tanınan Dahl'ın yetişkinler için iki romanı (*Sometime Never: A Fable for Superman* [Hiçbir Zamanlar: Süpermen İçin Bir Masal], *Oswald Amcam*) ve altmıştan fazla öyküsü bulunuyor. Dahl, *Senin Gibi Biri* adlı öykü kitabıyla "Pansiyoncu Kadın" ve "Deri" adlı öyküleriyle üç defa Edgar Allan Poe Ödülü'ne layık görüldü. 1990'da Oxford'da kan kanserinden öldü.

BERRAK GÖÇER, 1986'da İstanbul'da doğdu. 2007'de New York Üniversitesi Medya, Kültür ve İletişim Bölümü'nden mezun oldu. Dünya edebiyatı editörlüğü, edebiyat ve kültür sitesi editörlüğü gibi çeşitli görevler üstlendiği yayın hayatını çevirmenlik yaparak sürdürüyor. Çevirilerinin arasında *Kaygılarımızın Kışı* (John Steinbeck), *Paris ve Londra'da Beş Parasız* (George Orwell), *Biz Hep Şatoda Yaşadık* (Shirley Jackson), *Gurur ve Önyargı* (Jane Austen), *Bul Beni* (André Aciman) ve *Kendine Ait Bir Oda* (Virginia Woolf) sayılabilir.

İÇİNDEKİLER

Yaşlı mı Yaşlı Bir Adamın Ölümü	17
Bir Afrika Hikâyesi	31
Madam Rosette	47
Katina	83
Dün Çok Güzeldi	111
Hiç Yaşlanmayacaklar	117
Dikkat, Köpek Var	137
Sadece Bu	151
Senin Gibi Biri	159

Yayıncının Notu

Anlaşıldı, Tamam'ın üçüncü öyküsü "A Piece of Cake" (Çantada Keklik), *Şeker Henry'nin İnanılmaz Öyküsü*'nün (çev. Ülker İnce, Can Yayınları, 2018) içinde yayımlandı. Bu sebeple öyküyü bu kitaba dahil etmedik ve "Uçanlarla ve Uçuşlarla İlgili On Hikâye"yi dokuza indirmiş olduk.

S.M.D. için

Teşekkür

Bu öykülerin bir kısmının daha önce yayımlandığı *The Saturday Evening Post*, *Tomorrow*, *Harper's Magazine*, *Ladies' Home Journal* ve *Town and Country*'ye içten teşekkürlerimle.

Bu öykülerde gerçek kişileri anlatmıyorum. Geçen adlar tanıdığım pilotların adları değil, birinci tekil şahıs kullanımı da illa kendimden bahsettiğim anlamına gelmiyor.

YAŞLI MI YAŞLI BİR ADAMIN ÖLÜMÜ

Ah Tanrım, nasıl da korkuyorum.

Artık yalnız kaldığıma göre saklamak zorunda değilim, artık hiçbir şeyi saklamak zorunda değilim. Yüz ifadem kontrol etmek zorunda değilim çünkü beni gören kimse yok; çünkü benimle onlar arasında yirmi bir bin fit var; çünkü tekrar başladı ve artık istesem de başlamamış gibi yapamam. Artık öğle yemeğinde onbaşı mesajı getirince yaptığım gibi dişlerimi kenetleyip çenemi sıkmak zorunda değilim; onbaşı mesajı getirip Tamirci'ye vermiş, Tamirci de bana bakıp, "Charlie, sıra sende. Sırada sen varsın," demişti. Sanki bilmiyormuşum gibi. Sanki sıranın bana geldiğini bilmiyormuşum gibi. Sanki dün gece yatağa girdiğimde bilmiyormuşum gibi, gece yarısı daha gözümü uyku girmemişken, tüm gece boyunca, gecenin birinde, ikisinde, üçünde, dördünde, sabahın beşinde, altısında ve yataktan çıktığım yedisinde bilmiyormuşum gibi. Sanki giyinirken ve kahvaltı ederken, yemekhanede dergi okurken, yemekhanede bozuk para yarıştırdırken,¹ yemekhanede duyuruları okurken, yemekhanede bilardo oynarken bilmiyormuşum gibi. O zaman da biliyordum,

1. Shove-halfpenny. Bir tahta zemin üstünde yarım penileri en uzağa itmeye çalışarak oynanan oyun. (Ç.N.)

ögle yemeğine gittiğimizde de biliyordum, ögle yemeğinde o kuzu etini yerken de biliyordum. Sonra onbaşı mesajla içeri girdiğinde – hiçbir anlamı yoktu. Gökyüzünde kara bulutlar olduğu için yağmur yağmaya başlamasından daha anlamlı bir yanı yoktu. Tamirci'ye kâğıdı verdiğiğinde Tamirci daha ağzını açmadan ne diyeceğini biliyordum. Ne diyeceğini kelimesi kelimesine biliyordum.

O yüzden onun da bir anlamı yoktu.

Ama mesajı katlayıp cebine koyduktan sonra, “Hamurlu etini bitir. Daha çok vaktin var,” dediğinde işte o zaman kötü oldum, çünkü aynı şeyleri tekrar yaşayacağımdan kesinlikle emindim, yarım saat sonra kemerimi takıp motoru test edeceğimden, takozları kaldırması için erlere işaret edeceğimden emindim. Diğerleri öylece oturmuş hamurlu etlerini yiyordu, benimki önümdeki tabakta duruyordu, bir lokma daha yiyecek halim yoktu. Ama çenemi sıkıp, “Çok şükür. Boş boş oturup burnumu karıştırmaktan sıkılmışım,” dediğimde her şey yoluna girdi. Bunu söylediğimde gerçekten iyiydim. Diğer herkes de yola çıkmadan böyle konuşmuş olmalıydı. Sonra masadan kalkarken, “Çay vakti görüşürüz,” dediğimde bu lafım da kulağa iyi geliyordu.

Ama artık bunların hiçbirini yapmama gerek yok. Tanrı'ya şükürler olsun ki artık gerek yok. Artık kendimi serbest bırakıp rahatlayabilirim. Bu uçağı doğru düzgün uçurduğum sürece istediğimi yapabilir, istediğimi söyleyebilirim. Eskiden böyle değildi. Dört yıl önce her şey harikaydı. Bu işi severek yapıyordum çünkü heyecan vericiydi; çünkü havaalanında beklemek bir futbol maçı öncesinde beklemek ya da krikette vuruş sıranı beklemek gibiydi; üç yıl önce de her şey yolundaydı. Ama sonra her seferinde üç ay dinlenip geri dönmek, dinlenip geri dönmek; her seferinde dönmek ve her seferinde paçayı sıyırmak, herkesin ne kadar iyi pilot demesi, kimsenin Brük-

sel civarlarında nasıl ucu ucuna ya da Dieppe üzerinde nasıl şans eseri yırttığını bilmemesi, Dieppe üzerinde o diğer seferin nasıl kötü olduğunu bilmemesi ve bu yıl her hafta, her seferin her dakikasında nasıl şanslı olduğumu, nasıl kötü olduğumu, nasıl korktuğumu bilmemesi. Kimse bunları bilmiyor. Hepsi, “Charlie harika bir pilot,” diyor, “Charlie uçmak için doğmuş”, “Charlie muhteşem.”

Bence bir zamanlar öyleydi ama artık değil.

Her seferinde kötüye gidiyor artık. Başta yavaş yavaş geliyor, yavaşça yaklaşıyor; arkadan sinsice, çıt çıkarmadan sokuluyor, öyle ki arkamı dönüp geldiğini göremiyorsun. Geldiğini görebilsen belki durdurabileceksin ama hiçbir uyarı almıyorsun. Giderek yaklaşıyor, serçe takip eden bir kedi gibi sinsice sokuluyor; sonra, tam arkana geçtiğinde kedinin atılacağı gibi atılmıyor, sadece öne eğilip kulağına fısıldıyor. Omzuna nazıkçe dokunup kulağına genç olduğunu, daha yapacak milyonlarca şeyin olduğunu, daha söyleyecek milyonlarca sözün olduğunu, dikkatli olmazsan nalları dikeceğini, çok yüksek ihtimalle eninde sonunda nalları dikeceğini, nalları diktiğinde bir hiç olacağını, kömür halinde bir cesetten ibaret kalacağını fısıldıyor. Kömüre döndüğünde cesedinin nasıl görüneceğini fısıldıyor kulağına; ne kadar siyah olacağını, nasıl yamru yumru ve kırılğan olacağını, yüzünün kapkara olacağını, parmaklarının kapkara olacağını, ayakkabılarının ayaklarından düşeceğini, bu şekilde ölünce ayakcabılar hep düşer çünkü. Başlarda sadece geceleri fısıldıyor, geceleri yatakta gözüne uyku girmeden uzandığın anlarda. Sonra gün içinde rasgele anlarda fısıldamaya başlıyor, dişlerini fırçalardan, bira içerken ya da koridorda yürürken; sonunda öyle bir hale geliyor ki onu tüm gün tüm gece, her zaman duyar oluyorsun.

İşte Ijmuiden. Her zamanki gibi, kenarında küçük kulp çıkıntısıyla. İşte Frizler, Texel, Vlieland, Terschelling,

Ameland, Juist ve Norderney. Hepsini biliyorum. Mikroskop altındaki bakterilere benziyorlar. İşte Zuiderzee, işte Hollanda, işte Kuzey Denizi, işte Belçika, işte dünya; kahrolası dünya, bütün öldürülmeyecek insanlarıyla, bütün evleriyle, bütün kasabalarıyla, balık dolu deniziyle. Balıklar da öldürülmeyecek. Bir tek ben öldürüleceğim. Ölmek istemiyorum. Ah Tanrım, ölmek istemiyorum. En azından bugün ölmek istemiyorum. Acı korkusundan da değil. Gerçekten acıdan değil. Bacağımın ezilmesi ya da kolumun yanması umurumda değil, yemin ederim umurumda değil. Ama ölmek istemiyorum. Dört yıl önce aldırmiyordum. Dört yıl önce aldırmadığımı çok net hatırlıyorum. Üç yıl önce de aldırmiyordum. Her şey çok güzeldi, heyecan vericiydi; kaybedecekmişsin gibiyken hep güzel ve heyecan vericidir, o dönem de kaybedecek gibiydik. Zaten her şeyi kaybedeceğin zaman savaşmak hep güzeldir, dört yıl önce de durum böyleydi. Ama şimdi kazanacağız. Kazanacağın zaman her şey değişiyor. Şimdi ölürsem ömrümün elli yılını kaybedeceğim ve elli yılımı kaybetmek istemiyorum. Onun dışında her şeyi kaybedebilirim ama elli yıl, tüm yapmak istediğim şeyler, tüm görmek istediğim şeyler demek; mesela Joey'yle yatmaya devam etmek gibi şeyler. Ara sıra eve gitmek gibi. Bir ormanda dolaşmak gibi. Bir şişeden kadehe içki koymak gibi. Hafta sonlarını ipe çekmek gibi ve elli yıl boyunca her yıl, her gün, her saat hayatta olmak gibi. Şimdi ölürsem bütün bunları kaçıracağım, geri kalan her şeyi kaçıracağım. Bilmediğim şeyleri kaçıracağım. Kaçırılmaktan en çok korktuklarım da bunlar. Ölmek istemememin sebebi yaşanacağını umduğum şeyler. Evet, böyle. Böyle olduğuna eminim. Bir berduşa silah tutsanız, yolun kenarında sırsıklam olmuş titreyen bir berduşa silah tutup, "Seni vuracağım," deseniz, "Vurma. Lütfen vurma," diye feryat eder. Berduşun hayata tutunmasının sebebi yaşı-

nacağını umduğu şeylerdir. Ben de aynı sebepten tutunuyorum hayata ama artık o kadar uzun zamandır tutunuyorum ki daha fazla tutunacak gücüm kalmadı. Yakında bırakmam gerekecek. Bir uçurumun kenarında asılı kalmışım gibi, bunun gibi bir şey; fazla uzun zamandır tutunuyorum, uçurumun tepesini parmaklarımla kavramışım, kendimi yukarı çekemiyorum, parmaklarım gitgide yoruluyor, acıyıp sızlamaya başlıyor, o yüzden er geç bırakmak zorunda kalacağımı biliyorum. Yardım istemeye cesaretim yok, bir bunu yapmaya cesaretim yok, o yüzden uçurumun kenarından sarkmayı sürdürüyorum, sarkarken de ayağımla kenara ufak ufak vuruyorum, çaresizce basabileceğim bir çıkıntı arıyorum ama burası bir geminin kenarı gibi sarp ve pürüzsüz, tek bir basamak dahi yok. Yakında bırakmak zorunda kalacağım. Ne kadar uzun süre tutunursam bırakmak zorunda kalacağımdan o kadar emin oluyorum; o yüzden her saat, her gün, her gece, her hafta giderek daha çok ve daha çok korkuyorum. Dört yıl önce böyle uçurumdan sarkmıyordum. Yukarıdaki çayırdaki koşturuyordum ve bir yerlerde bir uçurum olduğunu, o uçurumdan düşebileceğimi bilsem de aldırmiyordum. Üç yıl önce de öyleydi ama şimdi her şey değiştii.

Ödlek olmadığımı biliyorum. Buna eminim. Yoluma hep devam edeceğim. İşte bugün buradayım, öğleden sonra ikide, yüz otuz beş derecelik rotada saatte üç yüz altmış mil hızla uçuyorum ve iyi uçuyorum; neredeyse akli melekelerimi yitirecek kadar korkmama rağmen bunu yapmaya devam ediyorum. Gitmemek ya da geri dönmek asla söz konusu olmadı. Geri döneceğime ölmeyi yeğlerim. Geri dönmek asla bir seçenek değil. Olsaydı her şey daha kolay olurdu. Düşmanla dövüşmeyi, bu korkuyla dövüşmeye yeğlerim.

İşte Wassalt. Kamufle edilmiş binalar ve kamufle edilmiş büyük, kocaman havaalanı; büyük ihtimalle 109'lar

Sıra dışının krallığına hoş geldiniz!

Casus, savaş pilotu, çikolata tarihçisi ve tıbbi buluşlar yapan bir mucit.

Roald Dahl, yazdığı kitaplar kadar renkli bir yazar. *Charlie'nin Çikolata Fabrikası* ve diğer çocuk kitaplarıyla tanınan Dahl'ın yetişkinlere anlattığı hikâyeler de bir o kadar sihirli.

Düşen uçaklar, silah arkadaşlarının yolunu gözleyen askerler, savaşın akıl almaz cinnet hali... İkinci Dünya Savaşı'nda pilot olarak görev yapan Dahl, *Anlaşıldı, Tamam*'da savaş pilotlarının tuhaf hayatlarını ve deneyimlerini, havada her an ölümlerle burun buruna nasıl yaşadıklarını dehşetli ve karanlık, heyecan ve mizah dolu öykülerde resmediyor.

Anlaşıldı, Tamam, dünyayı kuşbakışı seyreden deneyimli bir pilotun gözünden, insanların içindeki iyiliğin ve kötülüğün savaşta ne şekillerde ortaya çıktığına dair sürükleyici ve çarpıcı bir derleme.

Kemerlerinizi bağlayın!

#ingilizedebiyatı #pilot #havacılık #ikincidünyasavaşı #korku #mizah

ROALD DAHL →

www.roalddahl.com

Teşekkür ederiz! Bu kitabı satın alarak bir çocuğa yardım etmiş oldunuz. Dahl'ın kitaplarından elde edilen gelirin %10'u Roald Dahl yardım kurumlarına bağlanıyor. Daha fazla bilgi için kitabın üçüncü sayfasına bakabilirsiniz.

♥ can

canayinlari.com | f | i | t canayinlari

öykü

ISBN 978-975-07-4193-7

9 789750 741937